

Ġabra tal-ġurisprudenza

SENTENZA TAL-QORTI TAL-ĠUSTIZZJA (Ir-Raba' Awla)

10 ta' Novembru 2016*

“Rinviju għal deċiżjoni preliminari — Direttiva 2002/47/KE — Kamp ta' applikazzjoni — Kunċetti ta' kollateral finanzjarju, ta' 'obbligazzjonijiet finanzjarji rilevanti' u ta' 'provvista ta' kollateral finanzjarju' — Possibbiltà ta' eżekuzzjoni ta' kollateral finanzjarju indipendentement mill-ftuħ ta' proċedura ta' insolvenza — Kuntratt ta' kont kurrenti li jipprevedi klawżola ta' rahan finanzjarju”

Fil-Kawża C-156/15,

li għandha bhala suġġett talba għal deċiżjoni preliminari taht l-Artikolu 267 TFUE, imressqa mill-Augstākās tiesas Civillietu departaments (qorti suprema, dipartiment tal-affarijiet ċivili, il-Latvja), permezz ta' deċiżjoni tal-11 ta' Marzu 2015, li waslet fil-Qorti tal-Ġustizzja fl-1 ta' April 2015, fil-proċedura

“Private Equity Insurance Group” SIA

vs

“Swedbank” AS,

IL-QORTI TAL-ĠUSTIZZJA (Ir-Raba' Awla),

komposta minn T. von Danwitz (Relatur), President tal-Awla, E. Juhász, C. Vajda, K. Jürimäe u C. Lycourgos, Imħallfin,

Avukat Ġenerali: M. Szpunar,

Reġistratur: M. Aleksejev, Amministratur,

wara li rat il-proċedura bil-miktub u wara s-seduta tal-11 ta' Mejju 2016,

wara li kkunsidrat l-osservazzjonijiet ipprezentati:

- għal “Private Equity Insurance Group” SIA, minn N. Šlitke, avukat,
- għal “Swedbank” AS, minn R. Vonsovičs, D. Lasmanis u I. Balmaks, avukati, kif ukoll minn R. Rubenis,
- għall-Gvern Latvjan, minn I. Kalniņš u J. Treijs-Gigulis, bhala agenti,
- għall-Gvern Spanjol, minn M. García-Valdecasas Dorrego u V. Ester Casas, bhala agenti,

* Lingwa tal-kawża: il-Latvjan.

- għall-Gvern tar-Renju Unit, minn J. Kraehling, bħala aġent, assistita minn J. Holmes, barrister, kif ukoll de M. B. Kenelly, QC,
- għall-Kummissjoni Ewropea, minn J. Rius, A. Sauka u K.-Ph. Wojcik, bħala aġenti, bħala aġenti, wara li semgħet il-konklużjonijiet tal-Avukat Ġenerali, ipprezentati fis-seduta tal-21 ta' Lulju 2016, tagħti l-preżenti

Sentenza

- 1 It-talba għal deċiżjoni preliminari tirrigwarda l-interpretazzjoni tad-Direttiva 2002/47/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill, tas-6 ta' Ġunju 2002, dwar arrangamenti finanzjarji kollaterali (ĠU Edizzjoni Speċjali bil-Malti, Kapitolu 10, Vol. 3, p. 89).
- 2 Din it-talba tressqet fil-kuntest ta' tilwima bejn "Private Equity Insurance Group" SIA u "Swedbank" AS, rigward rikors għad-danni pprezentat mill-ewwel kumpannija kontra t-tieni waħda.

Il-kuntest ġuridiku

Id-dritt tal-Unjoni

Id-Direttiva 98/26/KE

- 3 Skont l-Artikolu 1 tad-Direttiva 98/26/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill, tad-19 ta' Mejju 1998, dwar finalità ta' settlement fis-sistemi ta' settlement ta' pagamenti u titoli (ĠU Edizzjoni Speċjali bil-Malti, Kapitolu 6, Vol. 3, p. 107):

"Id-dispożizzjonijiet ta' din id-Direttiva għandhom japplikaw għal:

- a) xi sistema kif definita fl-Artikolu 2(a), irregolata bil-liġi ta' Stat Membru u li topera f'kull munita, l-[euros] jew il-muniti varji li s-sistema tikkonverti waħda ma' l-oħra;
- b) kull parteċipant f'sistema bħal din;
- ċ) sigurtà kollaterali pprovduta b'konnessjoni ma':
 - parteċipazzjoni f'sistema, jew
 - operazzjonijiet tal-banek ċentrali ta' l-Istati Membri fil-funzjonijiet tagħhom bħala banek ċentrali."

4 Skont l-ewwel subparagrafu tal-Artikolu 2(a) tal-imsemmija direttiva:

“Għall-għan ta’ din id-Direttiva:

a) ‘sistema’ għandha tfisser arrangament formali:

- bejn tlieta jew aktar parteċipanti, mingħajr ma wiehed iqis il-possibbiltà ta’ agent għall-ftehim, possibbiltà ta’ kontraparti ċentrali, possibbiltà ta’ stabbiliment bankarju jew possibbiltà ta’ parteċipant indirett, bir-regoli komuni u arrangamenti standardizzati għat-twettiq ta’ ordnijiet ta’ trasferiment bejn il-parteċipanti,
- irregolati bil-liġi ta’ Stat Membru magħżul mill-parteċipanti; il-parteċipanti jistgħu, madankollu, jagħzlu biss il-liġi ta’ Stat Membru f’liema wiehed minnhom għandu l-uffiċċju ewlieni tagħhom, u
- innominati, mingħajr preġudizzju għal kundizzjonijiet l-oħra aktar horox ta’ l-implimentazzjoni generali ddetтата mil-liġi nazzjonali, bħala sistema u notifikata lill-Kummissjoni mill-Istat Membru li l-liġi tiegħu hija applikabbli, wara li dak l-Istat Membru jkun sodisfatt skond kemm ir-regoli tas-sistema jkunu addattati.”

Id-Direttiva 2002/47

5 Il-premessi 1, 3 sa 5, 9, 10, 17 u 18 tad-Direttiva 2002/47 jiddikjaraw:

“(1) Id-Direttiva [98/26] hija l-pilastru dwar it-twaqqif ta’ qafas legali sod għas-sistemi ta’ hlasijiet u finalizzar ta’ garanziji. L-implimentazzjoni ta’ dik id-Direttiva wriet l-importanza li jiġi limitat ir-riskju sistematiku eżistenti, u li johorġu minn influwenzi differenti ta’ diversi ġurisdizzjonijiet, u l-benefiċċji ta’ regoli komuni f’relazzjoni ma’ kollaterali kostitwiti ma’ sistemi bħal dawn.

[...]

(3) Għandu jiġi mwaqqaf reġim tal-Komunità, sabiex jipprovdi għal garanziji u flus bħala kollaterali (iktar ‘il quddiem il-“kollaterali finanzjarji”) kemm taħt imgħax tal-garanziji, kif ukoll strutturi ta’ trasferiment ta’ titolu inkluż ftehim ta’ xiri mill-ġdid (repos). Dan jikkontribwixxi għall-integrazzjoni u l-konvenjenza tas-suq finanzjarju, kif ukoll l-istabbiltà tas-sistema finanzjarja fil-Komunità, u b’hekk tappoġġja l-libertà sabiex jiġu pprovduti servizzi u l-moviment hieles tal-kapital f’suq wiehed fis-servizzi finanzjarji. Din id-Direttiva tiffoka fuq arrangamenti finanzjarji kollaterali.

(4) Din id-Direttiva hija addotata f’kuntest legali Ewropew li jikkonsisti partikularment minn din id-Direttiva [98/26] kif ukoll id-Direttiva 2001/24/KE tal-Parlament Ewropew u l-Kunsill tal-4 t’April 2001 dwar l-organizazzjoni mill-ġdid u x-xoljiment ta’ imprizi ta’ assigurazzjoni [(ĠU Edizzjoni Speċjali bil-Malti, Kapitolu 6, Vol. 4, p. 15)] u tad-Direttiva 2001/17/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill, tad-19 ta’ Marzu 2001 fuq ir-riorganizzazzjoni u l-istralċ ta’ imprizi ta’ l-assigurazzjoni [(ĠU Edizzjoni Speċjali bil-Malti, Kapitolu 6, Vol. 4, p. 3)] u r-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 1346/2000, tad-29 ta’ Mejju 2000, dwar proċedimenti ta’ falliment [(ĠU Edizzjoni Speċjali bil-Malti, Kapitolu 19, Vol. 1, p. 191)]. Din id-Direttiva hija in linea mal-mudell ġenerali ta’ dawn l-atti legali preċedenti, u mhux kuntrarja għalih. Ċertament, din id-Direttiva tikkumplementa dawn l-atti legali eżistenti billi titratta kwistjonijiet oħra, u tmur lil hinn minnhom in konnessjoni ma’ materji partikulari, ġia trattati minn dawn l-atti.

(5) Sabiex tiġi mtejbja iċ-ċertezza legali ta' l-arranġamenti finanzjarji kollaterali, l-Istati Membri iridu jassiguraw li ċerti dispożizzjonijiet dwar il-liġi tal-falliment ma japplikawx għal dawn l-arranġamenti, partikularment dawk li jinibixxu ir-realizzazzjoni effettiva tal-kollateral finanzjarju, jew jixhtu dubbju dwar il-validità ta' tekniki korrenti bħall-close-out netting bilaterali, l-għoti ta' kollateral addizzjonali fil-foma ta' kollateral top-up u s-sostituzzjoni tal-kollateral.

[...]

(9) Sabiex jiġu limitati il-piżijiet amministrattivi għall-partijiet li jużaw il-kollateral finanzjarju bl-iskop ta' din id-Direttiva, l-unika bżonn ta' perfezzjoni li l-liġi nazzjonali tista timponi dwar il-kollateral finanzjarju, għandu jkun dak li jiġi mwassal, trasferit, miżmum, reġistrat jew kif xort'oħra msejjaħ il-kollateral finanzjarju, sabiex ikun f'pusses jew taħt il-kontroll ta' minn jakkwista l-kollateral, jew ta' persuna li taġixxi għan-nom ta' min jakkwista l-kollateral, mingħajr ma jeskludi tekniki kollaterali, fejn min jipprovdi l-kollateral huwa permess li jissostitwixxi l-kollateral jew jirtira l-kollateral eċċessiv.

(10) Għall-istess raġunijiet, il-ħolqien, validità, perfezzjoni, enforzabilità jew ammissibilità fl-evidenza ta' arranġament dwar kollateral finanzjarju, jew l-għoti ta' kollateral finanzjarju taħt arranġament dwar kollateral finanzjarju, m'għandhux isir dipendenti fuq it-twettiq ta' kwalunkwe att formali bħall-eżekuzzjoni ta' kwalunkwe dokument f'xi forma specifika jew b'xi manjiera partikulari, it-twettiq jew preżentazzjoni ma' kwalunkwe korp ufficċjali jew pubbliku, jew reġistrazzjoni f'xi reġistru pubbliku, reklam f'gazzetta jew ġurnal, f'reġistru ufficċjali jew publikazzjoni, jew fi kwalunkwe forma oħra, notifika lil ufficċjal pubbliku jew l-għoti ta' evidenza f'forma partikulari bħala d-data ta' l-esekuzzjoni ta' dokument jew strument, l-ammont ta' l-obbligazzjonijiet finanzjarji rilevanti jew kwalunkwe materja oħra. Din id-Direttiva iżda, għandha tipprovdi bilanċ bejn l-effiċjenza fis-suq, u s-sigurtà tal-partijiet għall-arranġament u partijiet terzi, b'hekk jiġi evitat inter alia, ir-riskju ta' frodi. Dan il-bilanċ għandu jintlaħaq, permezz ta' l-iskop ta' din id-Direttiva, li tkopri biss dawn l-arranġamenti dwar il-kollateral finanzjarju li jipprovdu għal xi forma ta' spussess, i.e. l-għoti ta' kollateral finanzjarju, u meta l-għoti tal-kollateral finanzjarju jista jintwera bil-miktub jew f'medju li jservi, sabiex jiġi assigurat li jkun intraċċat dak il-kollateral. [...]

[...]

(17) Din id-Direttiva tipprovdi għall-proċeduri t'enforzar rapidi u mhux formali, sabiex tipproteġi l-istabbilita finanzjarja u tillimita l-effetti kontagġjużi fil-każ li parti tkun inadempjenti għall-arranġament dwar il-kollateral finanzjarju. [...]

(18) [...] Flus kontanti tfisser biss flus li huma rappreżentati permezz ta' kreditu f'kont, jew talbiet simili dwar hlas mill-ġdid ta' flus (bħal depożiti ta' flus fis-suq), u għalhekk esplicitament esklużi karti tal-flus.”

6 L-Artikolu 1 ta' din id-direttiva, intitolat “Suġġett u kamp ta' applikazzjoni”, jipprevedi:

“1. Din id-Direttiva tistabbilixxi reġim tal-Komunità applikabbli għall-arranġamenti dwar il-kollateral finanzjarju li jissodisfaw il-ħtiġijiet mfassla f'paragrafi 2 u 5, u għall-kollateral finanzjarju skond il-kondizzjonijiet imfassla f'paragrafi 4 u 5.

2. Min jieħu l-kollateral u min jipprovdi l-kollateral, iridu jkun t-tnejn jappartjenu għal wiehed mis-segwenti kategoriji:

a) awtorità pubblika [...]

b) bank ċentrali [...]

- c) istituzzjoni finanzjarja soġġetta għas-superviżjoni prudenzjali [...]
- d) kontroparti ċentrali, aġent ta' hlas jew dar ta' tneħhija, kif definiti rispettivament fl-Artiklu 2(ċ), (d) u (e) tad-Direttiva [98/26] [...]
- e) persuna oltre persuna naturali, nkluzi azjendi mhux inkorporati u soċjetajiet, kemm-il darba l-parti l-oħra hija istituzzjoni kif definita fil-punti (a) sa (d).

3. Stati Membri jistgħu jeskludu mill-iskop ta' din id-Direttiva, arrangamenti dwar kollateral finanzjarju fejn waħda mill-partijiet hija persuna msemmija fil-paragrafu 2(e).

[...]

4. (a) Il-kollateral finanzjarju li jrid jiġi pprovdut irid jikkonsisti fi flus kontanti jew strumenti finanzjarji.

[...]

5. Din id-Direttiva tapplika għall-kollateral finanzjarju, ladarba tkun giet ipprovduta u jekk dik l-għotja tkun tista tiġi testimonjata bil-mikub.

Ix-xhieda ta' l-għoti ta' kollateral finanzjarju għandha tippermetti għall-identifikazzjoni tal-kollateral finanzjarju li għalih japplika. Għal dan il-għan, huwa biżżejjed li jiġi ppruvat illi l-kollateral tal-garanzija tat-tiniżżil fil-ktieb, ikunu ġew ikkreditati go kont magħżul [jew jikkostitwixxi kreditu fih u li l-kollateral fi flus kontanti jkun ġie kkreditat fil-kont magħżul jew jikkostitwixxi kreditu fih].

[...]”

7 L-Artikolu 2 ta' din id-direttiva, intitolat “Leave annwali”, huwa fformulat kif ġej:

“1. Għall-għanijiet ta' din id-Direttiva:

a) ‘arrangament dwar kollateral finanzjarju’ tfisser arrangament kollaterali finanzjarju dwar trasferiment ta' titlu jew arrangament dwar kollaterali finanzjarju ta' garanzija, irrispettivament jekk humiex koperti jew le minn ftehim primarju jew termini ġenerali u kondizzjonijiet;

[...]

(ċ) ‘arrangament kollaterali finanzjarju’ jfisser arrangament, liema arrangament tahtu, min jipprovdi l-kollateral, jipprovdi kollateral finanzjarju permezz ta' garanzija favur ta' jew lil, min jakkwista l-kollateral, u meta l-propjeta shiħa tal-kollateral finanzjarju tibqa ma' min ikun jipprovdi il-kollateral, meta id-dritt tas-sigurtà ikun stabbillit;

(d) ‘flus kontanti’ tfisser flus ikkreditati go kont bi kwalunkwe munita, jew talbiet simili għall-hlas mill-ġdid ta' flus, bħal depożiti fis-suq tal-flus;

[...]

(f) ‘obligazzjonijiet finanzjarji relevanti’ tfisser l-obbligazzjonijiet li huma garantiti permezz ta' arrangament dwar il-kollateral finanzjarju u li jagħtu dritt għal hlas ta' flus kontanti u/jew konsenja ta' strumenti finanzjarji.

Obbligazzjonijiet finanzjarji relevanti jistgħu jikkonsistu jew jinkludu:

- i) obbligazzjonijiet, preżenti jew futuri, attwali jew kontingenti jew prospettivi (inklużi dawk l-obbligazzjonijiet li jkunu ġejjin taħt ftehim primarju jew arrangament simili);
- ii) obbligazzjonijiet dovuti lil min jakkwista l-kollateral minn persuna oltre l-persuni li tipprovdi l-kollateral; jew
- iii) obbligazzjonijiet ta' klassi speċifika jew tip, li jiġu żmien għal żmien;

[...]

2. Referenzi f'din id-Direttiva għal kollateral finanzjarju bħala jkun 'ipprovdu', jew għall 'għoti' ta' kollateral finanzjarju, huma għall-kollateral finanzjarju bħala konsenjat, trasferit, miżmum, registrat jew xort'ohra msejjaħ sabiex ikun fil-pussess jew taħt il-kontroll ta' min ikun qiegħed jakkwista l-kollateral jew ta' persuna li tkun qed taġixxi għan-nom ta' min ikun qiegħed jakkwista l-kollateral. Kwalunkwe dritt ta' sostituzzjoni jew sabiex jiġi rtirat l-eċċess tal-kollateral finanzjarju, favur min ikun qiegħed jipprovdi l-kollateral, m'għandux jippreġudika il-kollateral finanzjarju, bħala pprovdu lil min ikun qiegħed jakkwista l-kollateral, kif imsemmi f'din id-Direttiva.

3. Referenzi f'din id-Direttiva għall-'bil-miktub', jinkludu reġistrazzjoni permezz ta' mezzi elettronici jew kwalunkwe medju ieħor durabbli."

- 8 Skont l-Artikolu 3 ta' din l-istess direttiva, intitolat "Ftigijiet formali":

"1. L-Istati Membri m'għandhomx jinhtiegu illi l-ħolqien, il-validita, il-perfezzjoni, l-enforzabilita jew l-ammisibilita fl-evidenza tal-kollateral finanzjarju tkun dipendenti fuq ir-rendiment ta' kwalunkwe att formali.

2. Paragrafu 1 huwa biss bla ħsara għall-applikazzjoni ta' din id-Direttiva għall-kollateral finanzjarju, meta jkun ipprovdu u meta dan l-għoti jkun jista jiġi testimonjat bil-mikub jew b'manjiera legali ekwivalenti."

- 9 L-Artikolu 4 tad-Direttiva 2002/47, intitolat "L-enforzar ta' l-arrangament dwar il-kollateral finanzjarju", jiddisponi:

"1. L-Istati Membri għandhom jassiguraw illi meta jseħħ avveniment t'enforzar, min jakkwista l-kollateral għandu jkun jista jirrealizza permezz tas-segwenti, kwalunkwe kollateral finanzjarju pprovdu taħt, u soġġett għat-termini mifthiema f'arrangament dwar il-kollateral finanzjarju tal-garanzija:

[...]

- (b) flus kontanti permezz ta' tpaċija ta' l-ammont kontra, jew billi jiġi applikat bħala skarigu ta' l-obbligazzjonijiet finanzjarji relevanti.

[...]

4. Il-manjieri ta' kif jiġi realizzati il-kollateral finanzjarju li għalih saret referenza fil-paragrafu 1, għandhom ikunu soġġetti għat-termini mifthiema fl-arrangament dwar il-kollateral finanzjarju ta' garanzija:

- a) għandu jkun ingħata avviż dwar l-intenzjoni għall-irrealizzar, minn qabel;
- b) it-termini ta' l-irrealizzar ikun approvati minn kwalunkwe qorti, ufficċjal pubbliku jew persuna ohra;

- c) ir-realizzazzjoni għandha tkun kondotta permezz ta' rkant pubbliku, jew permezz ta' kwalunkwe manjiera oħra preskritta; jew
- d) kwalunkwe terminu ieħor miżjud, irid ikun skada.

5. L-Istati Membri għandhom jassiguraw li l-arrangament dwar il-kollateral finanzjarju jidhol fis-seħh skond it-termini tiegħu, nonostante l-inizzjalar jew il-kontinwazzjoni tal-proċeduri ta' xoljiment jew miżuri ta' organizzazzjoni mill-ġdid, dwar minn jipprovdi l-kollateral jew min jakkwista l-kollateral.

[...]"

- 10 L-Artikolu 8 ta' din id-direttiva, intitolat "Ċerti dispożizzjonijiet dwar il-falliment ma' japplikawx", jipprovdi:

"1. L-Istati Membri għandhom jassiguraw illi l-arrangament dwar il-kollateral finanzjarju, kif ukoll il-għoti ta' kollateral finanzjarju taht dan l-arrangament, jista ma jigix dikjarat invalidu jew bla effett, jew li jigi mdawwar a baži biss li l-arrangament dwar il-kollateral finanzjarju jkun gie fis-seħh, jew il-kollateral finanzjarju jkun gie pprovdut:

- a) fil-jum li fih jinbdew il-proċeduri dwar ix-xoljiment, jew il-miżuri dwar l-organizzazzjoni mill-ġdid, iżda qabel l-ordni jew digriet li bih jinbdew; jew
- b) f'terminu preskritt qabel, u definit permezz ta' referenza għall-inizzjalar ta' dawn il-proċeduri jew miżuri jew permezz ta' referenza għall-għoti ta' kwalunkwe ordni jew digriet, jew it-tehid ta' kwalunkwe azzjoni oħra jew okkorrenza ta' kwalunkwe avveniment ieħor fil-kors ta' dawn il-proċeduri jew miżuri.

2. L-Istati Membri għandhom jassiguraw meta jkun gie fis-seħh arrangament dwar il-kollateral finanzjarju jew obligazzjoni finanzjarja rilevanti, jew ikun gie pprovdut il-kollateral finanzjarju fil-jum ta' iżda wara l-mument ta' l-inizzjalar tal-proċeduri ta' xoljiment jew miżuri ta' organizzazzjoni mill-ġdid, għandu jkun enforzabbli legalment u li jorbot fuq terzi persuni jekk min ikun akkwista l-kollateral jista jipprova li ma kienx konxju, jew lanqas ma suppost kien jaf, bl-inizzjalar ta' dawn il-proċeduri jew miżuri.

3. Meta l-arrangament dwar il-kollateral finanzjarju jkun fih:

- a) obligazzjoni sabiex jigi pprovdut il-kollateral finanzjarju jew kollateral finanzjarju addizzjonali sabiex ikun jista jiehu kont tal-bidliet fil-valur tal-kollateral finanzjarju jew fl-ammont ta' l-obbligazzjonijiet finanzjarji rilevanti, jew
- b) dritt sabiex jigi rtirat il-kollateral finanzjarju, permezz ta' sostituzzjoni jew skambju, kollateral finanzjarju ta' l-istess valur,

L-Istati Membri għandhom jassiguraw li l-għoti tal-kollateral finanzjarju, kollateral finanzjarju addizzjonali jew sostituzzjoni jew kollateral finanzjarju dwar tibdil taht dik l-obbligazzjoni jew dritt, m'għandux jigi ttrattat bħala invalidu jew imdawwar jew dikjarat bla effett a baži biss illi:

- i) dan l-għoti jkun sar fil-jum li jkunu gew inizzjati l-proċeduri ta' xoljiment jew organizzazzjoni mill-ġdid, iżda qabel l-ordni jew digriet li tkun inizzjalat dawn il-proċeduri, jew f'terminu preskritt qabel ma', u definit permezz ta' referenza għal inizzjalar tal-proċeduri dwar ix-xoljiment miżuri ta' organizzazzjoni mill-ġdid jew permezz ta' referenza għall-għoti ta' kwalunkwe ordni jew digriet jew it-tehid ta' kwalunkwe azzjoni oħra jew okkorrenza ta' kwalunkwe avveniment ieħor fil-kors ta' dawn il-proċeduri jew miżuri; u/jew

ii) l-obbligazzjonijiet finanzjarji rilevanti jkunu saru qabel id-data ta' l-ghoti tal-kollateral finanzjarju, kollateral finanzjarju addizzjonali, jew kollateral finanzjarju ta' sostituzzjoni jew tibdil.

[...]"

Id-dritt Latvjan

11 Il-Finanšu nodrošinājuma likums (liġi dwar il-kollateral finanzjarju) giet adottata sabiex id-Direttiva 2002/47 tiġi trasposta fid-dritt Latvjan.

Il-kawża prinċipali u d-domandi preliminari

- 12 Fl-14 ta' April 2007, "Izdevniecība Stilus" SIA, li Private Equity Insurance Group kienet is-suċċessur fid-dritt tagħha, u Swedbank ikkonkludew kuntratt standard ta' kont bankarju kurrenti. Dan il-kuntratt jinkludi klawżola ta' kollateral finanzjarju li skont din il-fondi ddepożitati fil-kont kurrenti ta' Izdevniecība Stilus jingħataw bħala rahan finanzjarju bħala kollateral għall-krediti kollha ta' Swedbank kontra Izdevniecība Stilus.
- 13 Fil-25 ta' Ottubru 2010, Izdevniecība Stilus giet iddikjarata falluta. Sussegwentement, l-amministratur tal-proċedura ta' falliment ikkonkluda kuntratt ġdid ta' kont kurrenti ma' Swedbank li jinkludi l-istess klawżola ta' rahan finanzjarju.
- 14 Fit-8 ta' Ġunju 2011, Swedbank ġibed is-somma ta' LVL 192.30 (madwar EUR 274) mill-kont kurrenti ta' Izdevniecība Stilus, bħala spejjeż taż-żamma tal-kont għall-perijodu sad-dikjarazzjoni ta' falliment.
- 15 Izdevniecība Stilus, irrappreżentata mill-amministratur tal-proċedura ta' falliment, ressqet talba ġudizzjarja kontra Swedbank biex tirkupra din is-somma, billi bbażat ruhha fuq il-prinċipju tad-dritt nazzjonali li jiggarrantixxi l-ugwaljanza tal-kredituri fil-kuntest ta' proċedura ta' insolvenza kif ukoll fuq il-projbizzjoni għal kreditur individwali li jwettaq atti li jikkawżaw dannu lil kredituri ohra.
- 16 Il-qrati Latvjan, tal-ewwel istanza u tal-appell ċaħdu din it-talba billi b'mod partikolari bbażaw ruhhom fuq il-liġi dwar il-kollateral finanzjarju, li d-dispożizzjonijiet tagħha kienu jeskludu l-kollateral finanzjarju mill-applikazzjoni tad-dritt tal-insolvenza. L-Augstākās tiesas Civillietu departaments (qorti suprema, dipartiment tal-affarijiet ċivili, il-Latvja) għalhekk ippreżentat appell ta' kassazzjoni.
- 17 F'dan ir-rigward, din il-qorti tosserva li d-Direttiva 2002/47 giet adottata f'kuntest ikkostitwit, b'mod partikolari, mid-Direttiva 98/26, li tirrigwarda s-sistemi ta' settlement ta' pagamenti u titoli. Għalhekk, hija tistaqsi, fl-ewwel lok, dwar il-punt jekk id-Direttiva 2002/47 tapplikax ukoll għal fondi ddepożitati f'kont bankarju ordinarju bħal dak inkwistjoni fil-kawża prinċipali, użat barra mill-qafas tas-sistemi ta' pagament u ta' saldu tat-titoli msemmija fl-Artikoli 1 u 2 tad-Direttiva 98/26.
- 18 Fit-tieni lok, l-Augstākās tiesas Civillietu departaments (qorti suprema, dipartiment tal-affarijiet ċivili) għandu dubji dwar il-kompatibbiltà tal-prijorità tal-kollateral finanzjarju fir-rigward tat-tipi l-ohra kollha ta' garanziji, b'mod partikolari dawk imdahhla f'reġistru pubbliku, bħall-ipoteka, mal-prinċipju ta' ugwaljanza fit-trattament tal-kredituri fil-kuntest ta' proċedura ta' insolvenza. Hija b'mod partikolari tistaqsi jekk tali priyorità hijiex iġġustifikata u proporzjonata fir-rigward tal-ghanijiet imfittxija mid-Direttiva 2002/47.
- 19 Fit-tielet lok, il-qorti tar-rinviju tirrileva li l-liġi dwar il-kollateral finanzjarju tapplika kemm għall-persuni msemmija fl-Artikolu 1(2)(e) tad-Direttiva 2002/47 kif ukoll għall-persuni fiżiċi. Konsegwentement, hija tistaqsi, minn naħa, jekk din id-dispożizzjoni tippermettix li r-regoli previsti minn din id-direttiva jiġu estenzi għal persuni li huma speċifikament esklużi mill-kamp ta' applikazzjoni

tagħha u, min-naħa l-oħra, fl-affermattiv, jekk din id-dispożizzjoni hijiex direttament applikabbli. Filwaqt li tammetti li dawn huma mistoqsijiet ipotetiċi fil-kuntest tal-kawża prinċipali, din il-qorti tikkunsidra li dawn jistgħu jiżvelaw ruħhom bħala rilevanti fil-każ ta' eventwali stharrig ta' kostituzzjonalità li l-Latvijas Republikas Satversmes tiesa (qorti Kostituzzjonali, il-Latvja) tista' teżercita fuq il-liġi dwar il-kollateral finanzjarju.

20 F'dawn iċ-ċirkustanzi, l-Augstākās tiesas, Civillietu departaments (qorti suprema, dipartiment tal-affarijiet ċivili) iddecidiet li tissospendi l-proċeduri quddiemha u li tagħmel lill-Qorti tal-Ġustizzja d-domandi preliminari li ġejjin:

“1) L-Artikolu 4 tad-Direttiva 2002/47/KE dwar arrangamenti finanzjarji kollaterali, eżaminat fid-dawl tal-premessi 1 u 4 ta' din id-direttiva, għandu jiġi interpretat fis-sens li jkopri biss il-kontijiet li jintużaw għar-regolarizzazzjoni ta' tranżazzjonijiet ta' titoli jew li japplika għal kwalunkwe kont miftuħ f'bank, inkluż kont kurrenti li ma jintużax għar-regolarizzazzjoni ta' tranżazzjonijiet ta' titoli?

2) L-Artikoli 3 u 8 tad-Direttiva 2002/47/KE, eżaminati fid-dawl tal-premessi 3 u 5 ta' din id-direttiva, għandhom jiġu interpretati fis-sens li din tal-aħħar għandha bħala għan li tiggarrantixxi lill-istabbilimenti ta' kreditu trattament prijoritarju partikolarment favorevoli fil-każ ta' falliment tal-klijenti tagħhom, u b'mod iktar speċifiku, meta mqabbla ma' kredituri oħra ta' dawn il-klijenti, bħall-ħaddiema fir-rigward ta' krediti ta' salarju, bħall-Istat fir-rigward ta' krediti fiskali u bħall-kredituri li għandhom privileġġ fuq il-bażi ta' garanzija li tibbenefika minn awtenticità li tirrizulta minn reġistrazzjoni f'registru pubbliku?

3) L-Artikolu 1(2)(e) tad-Direttiva 2002/47/KE għandu jitqies li huwa dispożizzjoni ta' armonizzazzjoni minima jew shiħa, jiġifieri, għandu jiġi interpretat fis-sens li jawtorizza lil Stat Membru jestendi din id-dispożizzjoni għal persuni li huma espliċitament esklużi mill-kamp ta' applikazzjoni [ta' din id-Direttiva]?

4) L-Artikolu 1(2)(e) tad-Direttiva 2002/47/KE huwa dispożizzjoni direttament applikabbli?

5) Fil-każ li l-għan u l-portata tad-Direttiva 2002/47/KE ikunu iktar limitati mill-għan u mill-portata effettivi tal-liġi nazzjonali, li l-adozzjoni tagħha kienet formalment iġġustifikata mill-obbligu li tiġi trasposta [din id-direttiva], huwa possibbli li jsir użu mill-interpretazzjoni ta' din id-direttiva sabiex tiġi ddikjarata invalida klawżola finanzjarja kollaterali bbażata fuq id-dritt nazzjonali, bħal dik inkwistjoni fil-kawża prinċipali?”

Fuq id-domandi preliminari

Fuq l-ewwel u t-tieni domandi

21 Permezz tal-ewwel u tat-tieni domandi tagħha, li għandhom jiġu eżaminati flimkien, il-qorti tar-rinviju essenzjalment tistaqsi jekk id-Direttiva 2002/47 għandhiex tiġi interpretata fis-sens li hija tagħti lir-riċevitur ta' kollateral finanzjarju bħal dak inkwistjoni fil-kawża prinċipali, li skont dan il-fondi ddepożitati f'kont bankarju jingħataw bħala rahan lill-bank sabiex jiġu ggarantiti l-kreditu kollha tiegħu kontra d-detentur tal-kont, id-dritt li dan il-kollateral jiġi eżegwit indipendentement mill-ftuħ ta' proċedura ta' insolvenza fir-rigward ta' min jipprovi l-kollateral.

22 F'dan ir-rigward, hemm lok li jiġi rrilevat li, skont il-premessa 3 tad-Direttiva 2002/47, din hija intiża sabiex tikkontribwixxi għall-integrazzjoni u għall-funzjonament bl-aħjar prezz tas-suq finanzjarju, kif ukoll l-istabbiltà tas-sistema finanzjarja tal-Unjoni Ewropea.

- 23 Għal dan il-għan, din id-direttiva stabbilixxiet sistema li għandha bħala għan, hekk kif jirriżulta mill-premessi 5, 9, 10 u 17 tagħha, li tillimita l-formalitajiet amministrattivi li japplikaw il-partijiet li jużaw il-kollateral finanzjarju li jidhol fil-kamp ta' applikazzjoni tagħha, li tissaħħaħ iċ-ċertezza legali ta' dan il-kollateral billi jiġu esklużi minn ċerti dispożizzjonijiet tal-leġiżlazzjoni nazzjonali fil-qasam ta' insolvenza u li jiġu previsti proċeduri ta' eżekuzzjoni rapidi u mhux formali, sabiex tiġi protetta l-istabbiltà finanzjarja u jiġu limitati l-effetti kontagjużi fil-każ li parti tkun inadempjenti għall-arranġament dwar kollateral finanzjarju.
- 24 Għalhekk, minn naħa, l-Artikolu 3 ta' din id-direttiva essenzjalment jipprojbixxi lill-Istati Membri li l-ħolqien, il-validità, il-perfezzjoni, l-enforzabbiltà jew l-ammissibbiltà fl-evidenza ta' kuntratt ta' kollateral finanzjarju jkun dipendenti fuq ir-rendiment ta' kwalunkwe att formali.
- 25 Min-naħa l-oħra, l-Artikolu 4(1) tad-Direttiva 2002/47 jipprevedi li r-riċevitur ta' kollateral finanzjarju ta' sigurtà għandu jkun jista' jirrealizzah b'wiehed mill-modi li jiddeskrivi. Skont l-Artikolu 4(5) ta' din id-direttiva, l-Istati Membri għandhom jiżguraw li arranġament dwar il-kollateral finanzjarju jkun jista' jidhol fis-seħħ skont it-termini tiegħu, nonostante l-bidu jew il-kontinwazzjoni tal-proċeduri ta' xoljiment jew miżuri ta' organizzazzjoni mill-ġdid, dwar minn jipprovdi l-kollateral jew ir-riċevitur tal-kollateral.
- 26 Konsegwentement, is-sistema stabbilita bid-Direttiva 2002/47, filwaqt li teskludi li l-użu tal-kollateral finanzjarju jkun sugġett għat-twettiq ta' atti formali, tagħti lir-riċevituri ta' dan il-kollateral id-dritt li jeżegwixxuh indipendentement mill-ftuħ ta' proċedura ta' insolvenza fir-rigward ta' min jipprovdi l-kollateral.
- 27 Fid-dawl ta' dan, għandu jiġi stabbilit jekk kollateral bħal dak inkwistjoni fil-kawża prinċipali jaqax taht il-kamp ta' applikazzjoni ta' din id-direttiva.
- 28 Fir-rigward ta' dan, huwa paċifiku li l-kollateral inkwistjoni fil-kawża prinċipali jaqa' taht il-kamp ta' applikazzjoni *ratione personae* ta' din id-direttiva, hekk kif ippreċiżat fl-Artikolu 1(2) tagħha.
- 29 Fir-rigward tal-kamp ta' applikazzjoni *ratione materiae* tad-Direttiva 2002/47, għandu jiġi kkonstatat, l-ewwel nett, li l-obbligi żgurati mill-kollateral għandhom jikkostitwixxu "obligazzjonijiet finanzjarji rilevanti" fis-sens tal-Artikolu 2(1)(f) ta' din id-direttiva. Skont id-definizzjoni li tinsab f'din id-dispożizzjoni, l-"obligazzjonijiet finanzjarji rilevanti" huma obbligi li huma ggarantiti permezz ta' arranġament dwar il-kollateral finanzjarju u li jagħtu dritt għal ħlas ta' flus kontanti u/jew kunsinna ta' strumenti finanzjarji. Huma jistgħu jikkonsistu totalment jew parzjalment f'obbligi preżenti jew futuri, inklużi l-obbligi li jirriżultaw minn ftehim primarju jew minn dispożizzjonijiet simili, f'obbligi lejn ir-riċevitur tal-kollateral li jkollha persuna li ma tkunx min ikun qed jipprovdi l-kollateral, jew f'obbligi ta' klassi speċifika jew tip, li jiġu żmien għal żmien.
- 30 Hekk kif sostnew il-partijiet kollha li kienu pprezentaw osservazzjonijiet quddiem il-Qorti tal-Ġustizzja, id-definizzjoni ta' "obligazzjonijiet finanzjarji rilevanti" li għalhekk tinsab fl-Artikolu 2(1)(f) tad-Direttiva 2002/47 tkopri sitwazzjoni bħal dik inkwistjoni fil-kawża prinċipali, li fiha l-kollateral ikopri l-krediti kollha tal-bank kontra d-detentur tal-kont.
- 31 Fil-fatt, minn naħa, fl-assenza ta' limitazzjoni speċifika prevista fit-test tad-Direttiva 2002/47, it-termini "obbligi li jagħtu dritt għal ħlas ta' flus kontanti" li jinsabu fid-definizzjoni li tinsab fl-Artikolu 2(1)(f) tad-Direttiva 2002/47 għandhom jinftiehem bħala li jirreferu għal kull obbligu li jagħti dritt għal ħlas ta' flus kontanti u, għaldaqstant, ukoll djun pekunjarji ordinarji ta' detentur ta' kont fir-rigward tal-bank tiegħu, bhall-ispejjeż taż-żamma tal-kont inkwistjoni fil-kawża prinċipali.
- 32 Min-naħa l-oħra, sa fejn l-obbligi finanzjarji koperti jistgħu, skont it-termini stess tad-definizzjoni li tinsab fl-Artikolu 2(1)(f) tad-Direttiva 2002/47, jikkonsistu totalment jew parzjalment f'obbligi preżenti kif ukoll bħala obbligi futuri, inklużi l-obbligi li jirriżultaw minn ftehim primarju jew minn

dispożizzjonijiet simili, din id-dispożizzjoni hija intiza wkoll għal sitwazzjoni bħal dik inkwistjoni fil-kawża prinċipali, li fiha l-kollateral ikopri mhux biss obbligu individwali, iżda l-krediti kollha tal-bank kontra d-detentur tal-kont.

- 33 Sussegwentement, għandu jiġi rrilevat li, konformement mal-Artikolu 1(4)(a) tad-Direttiva 2002/47, il-kollateral intiz minnha irid jikkonsisti fi flus kontanti jew strumenti finanzjarji. Fir-rigward tal-kuncett ta' "flus kontanti", dan huwa ddefinit fl-Artikolu 2(1)(d) ta' din id-direttiva bħala flus ikkreditati go kont jew krediti simili li jagħtu dritt għall-ħlas lura ta' flus, bħad-depożiti fis-suq monetarju. Minbarra dan, mill-premessa 18 ta' din l-istess direttiva jirrizulta li l-karti tal-flus huma esklużi minn din id-definizzjoni. Peress li ebda esklużjoni oħra ma kienet prevista mid-Direttiva 2002/47, hemm lok li jiġi kkonstatat, bħal ma rrileva l-Avukat Ġenerali fil-punt 29 tal-konklużjonijiet tiegħu, li din id-definizzjoni tkopri l-fondi ddepożitati f'kont bankarju bħal dak inkwistjoni fil-kawża prinċipali.
- 34 Fuq il-kwistjoni, imqajma mill-qorti tar-rinviju, dwar jekk il-kamp ta' applikazzjoni *ratione materiae* tad-Direttiva 2002/47 għandux, fir-rigward tal-kuntest li fih din id-direttiva giet adottata, jiġi limitat biss għall-fondi ddepożitati f'kontijiet użati fil-kuntest tas-sistemi ta' pagament u ta' saldu tat-titoli msemmija fl-Artikoli 1 u 2 tad-Direttiva 98/26, għandu jiġi rrilevat li tali limitazzjoni ma għandha ebda bażi fit-test tad-Direttiva 2002/47. Bil-kontra, għalkemm huwa veru, hekk kif jirrizulta mill-premessi 1 u 4 ta' din id-direttiva, li din giet adottata f'kuntest ikkostitwit, b'mod partikolari, mid-Direttiva 98/26 u li l-leġislatur tal-Unjoni kkunsidra li kien vantaġġuż li kollateral ipprovdut fil-kuntest tas-sistemi ta' pagament u ta' saldu tat-titoli msemmija minn din l-aħħar direttiva jiġu sugġetti għal leġislazzjoni komuni, id-Direttiva 2002/47 madankollu, kif tfakkar ukoll il-premessa 4 tagħha, ikkompletat l-atti ġuridici fis-seħħ billi ttrattat kwistjonijiet oħra billi dahlet f'iktar dettall minnhom. Barra minn hekk, hekk kif irrileva l-Avukat Ġenerali fil-punt 31 tal-konklużjonijiet tiegħu, l-espożizzjoni tal-motivi tal-proposta ta' direttiva tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar arrangamenti finanzjarji kollaterali (ĠU 2001, C 180 E, p. 312) tikkonferma wkoll li d-Direttiva 2002/47 giet adottata bl-għan li tmur lil hinn mill-kamp ta' applikazzjoni tad-Direttiva 98/26.
- 35 Isegwi li l-kamp ta' applikazzjoni *ratione materiae* tad-Direttiva 2002/47 ma jistax jitqies bħala limitat għal fondi ddepożitati f'kontijiet użati fil-kuntest tas-sistemi ta' pagament u ta' saldu tat-titoli msemmija fid-Direttiva 98/26.
- 36 Fid-dawl ta' dan, hemm lok li jiġi rrilevat li, skont l-ewwel subparagrafu tal-Artikolu 1(5) tagħha, id-Direttiva 2002/47 tapplika ladarba l-kollateral finanzjarju jkun ġie pprovdut u jekk din il-provvista tkun tista' tintwera bil-miktub, li jinkludi, skont l-Artikolu 2(3) ta' din id-direttiva, registrazzjoni ta' dokumenti permezz ta' mezzi elettronici jew kwalunkwe mezz ieħor li jservi għal żmien twil. Min-naħa tiegħu, l-Artikolu 3(2) ta' din id-direttiva jipprovdi esplicitament li l-projbizzjoni li l-provvista ta' kollateral finanzjarju tkun sugġetta għat-twettiq ta' atti formali, prevista fl-Artikolu 3(1) ta' din l-istess direttiva, hija bla ħsara għall-applikazzjoni ta' din tal-aħħar mill-mument meta dan il-kollateral finanzjarju jkun ġie pprovdut sa fejn din il-provvista hija murija bil-miktub.
- 37 Skont id-definizzjoni li tinsab fl-ewwel sentenza tal-Artikolu 2(2) tad-Direttiva 2002/47, il-provvista ta' kollateral finanzjarju tindika li dan jiġi kkunsinnat, ittrasferit, miżmum, irregistrat jew ikun għadda minn kwalunkwe trattament ieħor li għandu bħala effett li r-riċevitur tal-kollateral jew il-persuna li tagixxi f'ismu jkissbu l-pussess jew il-kontroll ta' dan il-kollateral finanzjarju.
- 38 Madankollu, din id-direttiva ma tippreċiżax taħt liema kundizzjonijiet il-kriterju li r-riċevitur tal-kollateral għandu jkissbu "il-pussess jew il-kontroll" tiegħu huwa ssodisfatt f'każ ta' kollateral inkorporat, bħal dak inkwistjoni fil-kawża prinċipali, li jirrigwarda fondi ddepożitati f'kont bankarju.

- 39 Fl-assenza ta' riferiment speċifiku għad-dritt tal-Istati Membri, dan il-kriterju għandu jsib, fl-Unjoni kollha, interpretazzjoni awtonoma u uniformi li għandha titfittex billi tittiehed inkunsiderazzjoni l-formulazzjoni tiegħu, il-kuntest tiegħu u l-għan tiegħu (ara, f'dan is-sens, is-sentenza tas-16 ta' Lulju 2015, A, C-184/14, EU:C:2015:479, punti 31 u 32 kif ukoll il-ġurisprudenza ċċitata).
- 40 F'dan ir-rigward, mill-premessa 10 tad-Direttiva 2002/47 jirriżulta li din hija intiza sabiex jiġi stabbilit ekwilibriju, minn naħa, bejn l-effikaċja tas-suq, billi tiġi evitata l-formalità madwar il-provvista ta' kollateral finanzjarju, u, min-naħa l-oħra, is-sigurtà tal-partijiet għall-arrangament kollaterali finanzjarju u terzi, billi jkun meħtieġ li l-provvista tal-kollateral finanzjarju timmaterjalizza ruħha permezz ta' ċerta forma ta' spussess.
- 41 Fil-fatt, ir-rekwiżit relatat mal-provvista tal-kollateral finanzjarju huwa intiż sabiex jiġi żgurat li r-riċevitur tal-kollateral indikat fl-arrangament finanzjarju kollaterali jkun effettivament fil-pożizzjoni li jiddisponi minnu f'każ li jsehh l-avveniment li jwassal għall-eżekuzzjoni ta' dan il-kollateral.
- 42 Għandu jingħad ukoll li mill-premessa 17 tad-Direttiva 2002/47 jirriżulta li din tipprovdi għall-proċeduri ta' eżekuzzjoni rapidi u mhux formali, sabiex tiġi protetta l-istabbiltà finanzjarja u jiġu limitati l-effetti kontagjużi fil-każ li parti tkun inadempjenti għall-arrangament finanzjarju kollaterali. Ir-rekwiżit relatat mal-provvista tal-kollateral finanzjarju, sa fejn jagħti l-assigurazzjoni li r-riċevitur ser ikun effettivament fil-pożizzjoni li jiddisponi minnu, huwa ta' natura li jippromwovi dan l-għan.
- 43 Minbarra dan, it-test tat-tieni sentenza tal-Artikolu 2(2) tad-Direttiva 2002/47 jipprevedi li d-dritt ta' sostituzzjoni jew sabiex jiġi rtirat l-eċċess tal-kollateral finanzjarju favur min jipprovdi l-kollateral ma jippreġudikax il-kollateral ipprovdut favur ir-riċevitur tal-kollateral. Issa, dan id-dritt ikun mingħajr portata, jekk ir-riċevitur ta' kollateral li jirrigwarda fondi ddepożitati f'kont bankarju kien meqjus bħala li kiseb "il-pussess jew il-kontroll" ta' dawn il-fondi wkoll fil-każ fejn id-detentur tal-kont jista' jiddisponi minnu liberament.
- 44 Isegwi li r-riċevitur ta' kollateral bħal dak inkwistjoni fil-kawża prinċipali, li jirrigwarda fondi ddepożitati f'kont bankarju ordinarju, ma jistax jitqies bħala li kiseb "il-pussess jew il-kontroll" ta' dawn il-fondi hlief bil-kundizzjoni li min jipprovdi l-kollateral ikun prekluz li jiddisponi minnu.
- 45 Hemm lok ukoll li jiġi kkunsidrat li kollateral finanzjarju bħala prinċipju ma jaqax taht il-kamp ta' applikazzjoni tad-Direttiva 2002/47, jekk dan ikun ipprovdut wara l-ftuħ ta' proċedura ta' insolvenza.
- 46 Fil-fatt, l-Artikolu 8(1) u (3) ta' din id-direttiva essenzjalment jipprekludi li proċedura ta' insolvenza jista' jkollha effett retroattiv fuq il-kollateral finanzjarju pprovdut qabel il-ftuħ ta' din il-proċedura. Min-naħa l-oħra, skont l-Artikolu 8(2) ta' din id-direttiva, meta kollateral ikun ipprovdut wara l-ftuħ ta' tali proċedura, l-arrangament kollaterali ma jipproduċix effetti legali u ma jistax jiġi infurzat kontra terzi hlief eċċezjonalment, jiġifieri unikament jekk il-kollateral ikun ġie pprovdut fid-data ta' dan il-ftuħ u jekk ir-riċevitur jipproduċi l-prova li ma kellux għarfien li din il-proċedura kienet infetħet jew li ma setax raġonevolment ikun jaf dan. Kif irrileva l-Avukat Ġenerali fil-punti 63 u 64 tal-konkluzjonijiet tiegħu, isegwi li, bla ħsara għall-ipoteżijiet imsemmija fl-Artikolu 8(2) ta' din l-istess direttiva, din ma tkoprix il-kollateral ipprovdut wara l-ftuħ ta' proċedura ta' insolvenza.
- 47 F'dan il-każ, fir-rigward tal-konstatazzjonijiet magħmula fil-punti 44 u 46 ta' din is-sentenza, hija l-qorti tar-rinviju li b'mod partikolari għandha tivverifika, minn naħa, jekk il-fondi meħuda minn Swedbank mill-kont ta' Izdevniecība Stilus tħallsux f'dan il-kont qabel il-ftuħ tal-proċedura ta' insolvenza jew jekk dawn tħallsu fih fid-data ta' dan il-ftuħ, Swedbank kien ipproduċa prova li ma kienx jaf li din il-proċedura kienet infetħet jew li ma setax raġonevolment ikun jaf dan u, min-naħa l-oħra, jekk Izdevniecība Stilus kienet prekluzja milli tiddisponi minn dawn il-fondi wara l-ħlas tagħhom f'dan il-kont.

- 48 Bla ħsara għal verifika mill-qorti tar-rinviju, jidher li dawn il-kundizzjonijiet ma humiex issodisfatti f'dan il-każ. Fil-fatt, waqt is-seduta quddiem il-Qorti tal-Ġustizzja, il-partijiet fil-kawża prinċipali ftehm u sabiex jirrelevaw, minn naħa, li l-fondi meħuda minn Swedbank ma kinux ġew iddepożitati fil-kont inkwistjoni ħlief wara d-data tal-ftuħ tal-proċedura ta' insolvenza u, min-naħa l-oħra, li l-arrangament finanzjarju kollaterali inkwistjoni fil-kawża prinċipali ma jinkludix klawżola li tipprovdi li Izdebnieċiba Stilus kienet prekluziva milli tiddisponi minn dawn il-fondi wara l-ħlas tagħhom f'dan il-kont.
- 49 Fl-aħħar nett, sa fejn il-qorti tar-rinviju tistaqsi dwar il-kompatibbiltà tas-sistema stabbilita bid-Direttiva 2002/47 mal-prinċipju ta' ugwajanza fit-trattament ta' kredituri fil-kontest ta' proċedura ta' insolvenza, hemm lok ukoll li jtfakkar li, skont ġurisprudenza stabbilita tal-Qorti tal-Ġustizzja, l-ugwajanza fid-dritt, stabbilita fl-Artikolu 20 tal-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-Unjoni Ewropea hija prinċipju ġenerali tad-dritt tal-Unjoni li jeżiġi li sitwazzjonijiet paragonabbli ma jiġux ittrattati b'mod differenti u li sitwazzjonijiet differenti ma jiġux ittrattati bl-istess mod, sakemm divrenzjar ma jkunx oġġettivament iġġustifikat. Differenza fit-trattament tkun iġġustifikata meta tkun ibbażata fuq kriterju oġġettiv u raġonevoli, jiġifieri meta din tkun relatata ma' għan legalment ammissibbli mfittex mil-leġiżlazzjoni inkwistjoni, u meta din id-differenza tkun proporzjonata mal-għan imfittex mit-trattament ikkonċernat (sentenza tas-17 ta' Ottubru 2013, Schaible, C-101/12, EU:C:2013:661, punti 76 u 77 kif ukoll il-ġurisprudenza ċċitata).
- 50 Hekk kif jirriżulta mill-punt 26 ta' din is-sentenza, is-sistema stabbilita bid-Direttiva 2002/47, filwaqt li teskludi li l-provvista ta' kollateral finanzjarju tiġi suġġetta għat-twettiq ta' atti formali, tagħti lir-riċevituri ta' dan il-kollateral id-dritt li jeżegwixxuh indipendentement mill-ftuħ ta' proċedura ta' insolvenza fir-rigward ta' min jipprovdi l-kollateral. Din is-sistema tagħti, għalhekk, vantaġġ lill-kollateral finanzjarju fir-rigward ta' tipi oħra ta' garanziji li ma jaqgħux taħt il-kamp ta' applikazzjoni ta' din id-direttiva.
- 51 Issa, għandu jiġi kkonstatat li tali differenza fit-trattament hija bbażata fuq kriterju oġġettiv li huwa relatat mal-għan leġittimu tad-Direttiva 2002/47, li huwa li tissaħħaħ iċ-ċertezza legali u l-effikaċità ta' kollateral finanzjarju sabiex lis-stabbiltà tas-sistema finanzjarja tiġi żgurata.
- 52 Minbarra dan, it-talba għal deċiżjoni preliminari ma tirreferi għal ebda element li jippermetti li jiġi kkunsidrat li din id-differenza fit-trattament hija sproorzjonata mal-għan imfittex. F'dan ir-rigward, b'mod partikolari għandha tittiehed inkunsiderazzjoni ċ-ċirkustanza li l-applikabbiltà tad-Direttiva 2002/47 *ratione materiae* tiddependi mill-provvista tal-kollateral u teħtieġ, bla ħsara għall-Artikolu 8(2) ta' din id-direttiva, li din il-provvista tkun seħħet qabel il-ftuħ ta' proċedura ta' insolvenza. Isegwi, kif irrileva l-Avukat Ġenerali fil-punt 65 tal-konklużjonijiet tiegħu, li s-somom imħallsa fil-kont ta' min jipprovdi l-kollateral wara l-ftuħ ta' proċedura ta' insolvenza bħala prinċipju ma jistgħux ikunu koperti mis-sistema stabbilita bid-Direttiva 2002/47. Barra minn hekk, f'dak li jikkonċerna l-applikazzjoni *ratione personae* ta' din id-direttiva, l-Artikolu 1(3) tagħha jawtorizza lill-Istati Membri li jeskludu l-arrangamenti finanzjarji kollaterali li fihom waħda mill-partijiet hija persuna intiza fl-Artikolu 1(2)(e) ta' din l-istess direttiva. Fl-aħħar nett, għandu jtfakkar li s-sistema stabbilita bid-Direttiva 2002/47 tikkonċerna biss parti mill-attiv ta' min jipprovdi l-kollateral li fir-rigward ta' dan tal-aħħar ikun aċċetta ċerta forma ta' spussess.
- 53 F'dawn iċ-ċirkustanzi, hemm lok li jiġi kkunsidrat li l-eżami tal-ewwel u tat-tieni domandi preliminari ma żvela ebda element ta' natura li jaffettwa l-validità tad-Direttiva 2002/47 fir-rigward tal-prinċipju ta' ugwajanza fit-trattament.
- 54 Fid-dawl tal-kunsiderazzjonijiet preċedenti, l-ewwel u t-tieni domandi għandhom jiġu risposti li d-Direttiva 2002/47 għandha tiġi interpretata fis-sens li hija ma tagħtix lir-riċevitur ta' kollateral finanzjarju bħal dak inkwistjoni fil-kawża prinċipali, li skont dan il-fondi ddepożitati f'kont bankarju jingħataw bħala rahan lill-bank sabiex il-kreditu tiegħu kollha kontra d-detentur tal-kont jiġu ggarantiti, id-dritt li jeżegwixxi dan il-kollateral indipendentement mill-ftuħ ta' proċedura ta' insolvenza

fir-rigward ta' min jipprovdi l-kollateral hlief jekk, minn naħa, il-fondi suġġetti għal dan il-kollateral kienu tħallsu fil-kont inkwistjoni qabel il-ftuħ ta' din il-proċedura jew jekk dawn il-fondi kienu tħallsu fih fid-data ta' dan il-ftuħ, il-bank ikun iproduċa l-prova li ma kienx jaf li din il-proċedura kienet infetħet jew li ma setax raġonevolment ikun jaf dan, u jekk, min-naħa l-oħra, id-detentur ta' dan il-kont kien prekluz milli jiddisponi minn dawn il-fondi wara l-ħlas tagħhom f'dan l-istess kont.

Fuq it-tielet u r-raba' domandi

- 55 Permezz tat-tielet u tar-raba' domandi tagħha, il-qorti tar-rinviju essenzjalment tistaqsi jekk l-Artikolu 1(2)(e) tad-Direttiva 2002/47 għandux jiġi interpretat fis-sens li jawtorizza Stat Membru jestendi l-kamp ta' applikazzjoni *ratione personae* ta' din id-direttiva għall-persuni fiżiċi, u jekk din id-dispożizzjoni hijiex direttament applikabbli.
- 56 F'dan ir-rigward, għandu jitfakkar li, skont ġurisprudenza stabbilita tal-Qorti tal-Ġustizzja, talba għal deċiżjoni preliminari tkun iġġustifikata mhux mill-formulazzjoni ta' opinjonijiet konsultattivi dwar kwistjonijiet ġenerali jew ipotetiċi, iżda mill-bżonn inerenti għas-soluzzjoni effettiva ta' tilwima li tirrigwarda d-dritt tal-Unjoni (ara. f'dan is-sens, is-sentenza tas-7 ta' Novembru 2013, Romeo, C-313/12, EU:C:2013:718, punt 40 u l-ġurisprudenza ċċitata).
- 57 Issa, f'dan il-każ, il-qorti tar-rinviju tammetti li t-tielet u r-raba' domandi tagħha huma purament ipotetiċi fil-kuntest tal-kawża prinċipali, peress li din tal-aħħar ma timplika ebda persuna fiżika.
- 58 Hekk kif irrileva l-Avukat Ġenerali fil-punt 71 tal-konklużjonijiet tiegħu, iċ-ċirkustanza li dawn id-domandi jistgħu jirriżultaw rilevanti fil-kuntest ta' eventwali stħarriġ ta' kostituzzjonalità tal-liġi dwar il-kollateral finanzjarju mil-Latvijas Republikas Satversmes tiesa (qorti Kostituzzjonali) ma jistax ineħhi n-natura ipotetika ta' dawn id-domandi fil-kawża prinċipali.
- 59 F'dawn iċ-ċirkustanzi, it-tielet u r-raba' domandi huma inammissibbli.

Fuq il-ħames domanda

- 60 Permezz tal-ħames domanda tagħha, il-qorti tar-rinviju essenzjalment tistaqsi jekk huwiex possibbli, fl-ipotezi fejn l-għan u l-portata tad-Direttiva 2002/47 ikunu iktar stretti mill-għan u mill-portata tal-liġi nazzjonali li tittrasponi din tal-aħħar, li jsir riferiment għall-interpretazzjoni ta' din id-direttiva sabiex klawżola ta' rahan finanzjarju bbażata fuq id-dritt nazzjonali tiġi ddikjarata invalida, bħal dik inkwistjoni fil-kawża prinċipali.
- 61 Skont ġurisprudenza stabbilita tal-Qorti tal-Ġustizzja, ir-rekwiziti li jikkoncernaw il-kontenut ta' talba għal deċiżjoni preliminari jissemew b'mod esplicitu fl-Artikolu 94 tar-Regoli tal-Proċedura tal-Qorti tal-Ġustizzja li l-qorti tar-rinviju hija meqjusa, fil-kuntest tal-kooperazzjoni stabbilita fl-Artikolu 267 TFUE, li għandha konjizzjoni tagħhom u li għandha l-obbligu li tosserva bir-reqqa (digrieti tat-12 ta' Mejju 2016, Security Service *et*, C-692/15 sa C-694/15, EU:C:2016:344, punt 18, kif ukoll tat-8 ta' Settembru 2016, Google Ireland u Google Italy, C-322/15, EU:C:2016:672, punt 15).
- 62 Għalhekk, il-qorti tar-rinviju għandha tindika r-raġunijiet preċiżi li jkunu wassluha sabiex tistaqsi dwar l-interpretazzjoni ta' ċerti dispożizzjonijiet tad-dritt tal-Unjoni u sabiex tqis neċessarju li tagħmel domandi preliminari lill-Qorti tal-Ġustizzja. Din diġà ddecidiet li huwa indispensabbli li l-qorti nazzjonali tagħti minimu ta' spjegazzjonijiet fuq ir-raġunijiet tal-għażla tad-dispożizzjonijiet tad-dritt tal-Unjoni li tagħhom titlob l-interpretazzjoni kif ukoll fuq ir-rabta li hija tistabbilixxi bejn dawn id-dispożizzjonijiet u l-leġiżlazzjoni nazzjonali applikabbli għat-tilwima mressqa quddiemha (sentenza tal-10 ta' Marzu 2016, Safe Interenvíos, C-235/14, EU:C:2016:154, punt 115, kif ukoll id-digriet tat-12 ta' Mejju 2016, Security Service *et*, C-692/15 sa C-694/15, EU:C:2016:344, punt 20).

- 63 Hemm lok li jiġi enfasizzat f'dan ir-rigward li l-informazzjoni pprovduta fit-talbiet għal deċiżjonijiet preliminari ma sservix biss sabiex tippermetti lill-Qorti tal-Ġustizzja li tagħti risposti utli għad-domandi magħmula mill-qorti tar-rinviju, iżda wkoll sabiex tagħti lill-gvernijiet tal-Istati Membri, kif ukoll lill-persuni kkonċernati oħra l-possibbiltà li jipprezentaw osservazzjonijiet, skont l-Artikolu 23 tal-Istatut tal-Qorti tal-Ġustizzja tal-Unjoni Ewropea (ara, f'dan is-sens, is-sentenza tal-5 ta' Lulju 2016, Ognyanov, C-614/14, EU:C:2016:514, punt 20, kif ukoll id-digriet tat-8 ta' Settembru 2016, Google Ireland u Google Italy, C-322/15, EU:C:2016:672, punt 17).
- 64 F'dan il-każ, il-qorti tar-rinviju sempliċement tagħmel il-ħames domanda, mingħajr ma tispjegaha iktar fil-motivi tad-deċiżjoni tar-rinviju. Fir-rigward tal-formulazzjoni ta' din id-domanda, din sempliċement tagħmel riferiment, b'mod ġenerali, għall-ipoteżi fejn l-għan u l-portata tad-Direttiva 2002/47 ikunu iktar stretti mill-għan u mill-portata tal-liġi nazzjonali, mingħajr ma tindika l-elementi jew id-dispożizzjonijiet konkreti ta' din id-direttiva u tal-leġiżlazzjoni nazzjonali li wasslet lill-qorti tar-rinviju sabiex tagħmel din id-domanda.
- 65 Għalhekk huwa impossibbli li persuna tifhem b'ċertezza l-ipoteżi li l-qorti tar-rinviju tagħmel riferiment għaliha fil-ħames domanda tagħha. B'mod partikolari, id-deċiżjoni tar-rinviju ma tippermettix lill-Qorti tal-Ġustizzja tistabbilixxi jekk din il-qorti tirreferix għas-sitwazzjoni, purament ipotetika fil-kawża prinċipali, li l-kamp ta' applikazzjoni *ratione personae* tad-Direttiva 2002/47 hija iktar stretta minn dik tad-dritt nazzjonali, jew jekk hija tirreferix għal ipoteżijiet oħra.
- 66 Minħabba dawn il-lakuni, id-deċiżjoni tar-rinviju ma tippermettix la lill-gvernijiet tal-Istati Membri u lanqas lill-partijiet ikkonċernati l-oħra fis-sens tal-Artikolu 23 tal-Istatut tal-Qorti tal-Ġustizzja tal-Unjoni Ewropea li jipprezentaw osservazzjonijiet utli dwar il-ħames domanda u lanqas lill-Qorti tal-Ġustizzja li tipprovdi risposta utli għall-qorti tar-rinviju sabiex tiddeċiedi l-kawża prinċipali.
- 67 F'dawn iċ-ċirkustanzi, il-ħames domanda hija inammissibbli.

Fuq l-ispejjeż

- 68 Peress li l-proċedura għandha, fir-rigward tal-partijiet fil-kawża prinċipali, in-natura ta' kwistjoni mqajma quddiem il-qorti tar-rinviju, hija din il-qorti li tiddeċiedi fuq l-ispejjeż. L-ispejjeż sostnuti għas-sottomissjoni tal-osservazzjonijiet lill-Qorti tal-Ġustizzja, barra dawk tal-imsemmija partijiet, ma jistgħux jithallsu lura.

Għal dawn il-motivi, Il-Qorti tal-Ġustizzja (Ir-Raba' Awla) taqta' u tiddeċiedi:

Id-Direttiva 2002/47/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill, tas-6 ta' Ġunju 2002, dwar arrangamenti finanzjarji kollaterali, għandha tiġi interpretata fis-sens li hija ma tagħtix lir-riċevitur ta' kollateral finanzjarju bħal dak inkwistjoni fil-kawża prinċipali, li skont dan il-fondi ddepożitati f'kont bankarju jingħataw bħala rahan lill-bank sabiex il-krediti tiegħu kollha kontra d-detentur tal-kont jiġu ggarantiti, id-dritt li jeżegwixxi dan il-kollateral indipendentement mill-ftuħ ta' proċedura ta' insolvenza fir-rigward ta' min jipprovdi l-kollateral hlief jekk, minn naħa, il-fondi sugġetti għal dan il-kollateral kienu thallsu fil-kont inkwistjoni qabel il-ftuħ ta' din il-proċedura jew jekk dawn il-fondi kienu thallsu fih fid-data ta' dan il-ftuħ, il-bank ikun iproduċa l-prova li ma kienx jaf li din il-proċedura kienet infethet jew li ma setax raġonevolment ikun jaf dan, u jekk, min-naħa l-oħra, id-detentur ta' dan il-kont kien prekluz mill-i jiddisponi minn dawn il-fondi wara l-hlas tagħhom f'dan l-istess kont.

Firem